

MAŁGORZATA LUBIENIECKA

Nauczanie muzyki
w klasztorach krakowskich
w dobie autonomii galicyjskiej
(1867-1918)

AKADEMIA IGNATIANUM • WYDAWNICTWO WAM

KRAKÓW 2015

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział I	
Kraków w okresie autonomii galicyjskiej 1867–1918	21
I. Kraków w swoim rozwoju przestrzennym, demograficznym, gospodarczym i kulturalnym	21
II. Znaczenie Kościoła krakowskiego w latach 1867–1918	29
III. Ogólny zarys dziejów powstania klasztorów krakowskich	31
Rozdział II	
Życie muzyczne miasta Krakowa w dobie autonomii galicyjskiej	37
I. Organizacje muzyczne i placówki edukacyjne powstające i działające w Krakowie w latach 1867–1918	37
II. Krakowskie konserwatorium muzyczne	46
III. Krakowskie chóry i orkiestry	48
IV. Krakowska muzyka kościelna	51
V. Koncerty w galicyjskim Krakowie	55
Rozdział III	
Formacja zakonna w zgromadzeniach zakonnych żeńskich czynnych i klauzurowych	59
Rozdział IV	
Obowiązki duchowe wypełniane przez siostry zakonne w zgromadzeniach żeńskich	79
I. Podział klasztorów żeńskich zgromadzeń zakonnych czynnych i klauzurowych ze względu na charakter i cel działalności	87
II. Przygotowanie do zgromadzenia zakonnego	91
III. Znaczenie śpiewu w okresie formacji zakonnej zgromadzeń zakonnych żeńskich	93
1. Śpiew w zgromadzeniach kontemplacyjnych	94
2. Śpiew w zgromadzeniach czynnych	100

3. Metody nauczania śpiewu w zgromadzeniach czynnych i klauzurowych	104
4. Rodzaje śpiewu wykonywanego przez siostry zakonne	107
5. Nauczyciele śpiewu w zgromadzeniach czynnych i klauzurowych	109
5.1. Klasztory czynne	110
5.2. Klasztory kontemplacyjne	111
6. Instrumentaria klasztorów żeńskich zgromadzeń zakonnych czynnych i klauzurowych	114

Rozdział V

Formacja zakonna i obowiązki duchowe w zgromadzeniach zakonnych męskich	125

I. Formacja zakonna i jej etapy	125
II. Obowiązki duchowe zakonników	143
1. Reguły zakonne	143
2. Funkcje w zgromadzeniach zakonnych męskich	147
3. Charakter, cel i struktura klasztorów męskich	151
4. Studia klasztorne	154
5. Śpiew w okresie formacji zakonnej	164
6. Rodzaje śpiewu i sposoby jego wykonywania	171
7. Śpiew w liturgii klasztorów męskich	177
8. Metody nauczania śpiewu	181
9. Nauczyciele śpiewu w klasztorach męskich	183
10. Instrumentaria klasztorów męskich	185
11. Muzykalia klasztorów męskich	187

Rozdział VI

Edukacja muzyczna w krakowskim seminarium duchownym	193

I. Początki krakowskich seminariów duchownych	193
1. Seminarium zamkowe (1602–1801)	194
2. Seminarium stradomskie (1732–1801)	195
3. Seminarium akademickie (1758–1801)	196
4. Seminarium diecezjalne na Stradomiu (1801–1901)	196
5. Warunki przyjęcia do seminarium	197
6. Metody nauczania	199
7. Kadra nauczycielska	199
8. Podręczniki do nauczania śpiewu kościelnego	200

Rozdział VII

Nauczanie muzyki i śpiewu w szkołach przyklasztornych prowadzonych przez zgromadzenia żeńskie i męskie	201

I. Działalność edukacyjna klasztorów żeńskich	201
1. Organizacja szkolnictwa w Krakowie w dobie autonomii	201
1.1. Przepisy prawne	202
1.2. Rodzaje szkół	202
Szkolnictwo ludowe	202
Szkolnictwo realne	203
Kursy nauczycielskie; preparandy	204
Seminaria nauczycielskie	206
2. Obowiązek szkolny	207
II. Organizacja szkolnictwa klasztornego	208
1. Szkoły prowadzone przez żeńskie zgromadzenia czynne i ich przemiany	208
1.1. Szkolnictwo ludowe	209
1.2. Klasztorne szkoły zawodowe	210
1.3. Szkolnictwo realne	210
1.4. Kursy nauczycielskie – preparandy	210
1.5. Seminarium nauczycielskie	211
2. Szkoły prowadzone przez żeńskie zgromadzenia kontemplacyjne i ich przemiany	220
III. Plany i programy nauczania muzyki i śpiewu w szkołach przyklasztornych	224
1. Plany i programy obowiązujące w szkolnictwie państwowym	224
2. Plany i programy wewnątrzszkolne szkół klasztornych	239
IV. Nauka muzyki i śpiewu w szkołach przyklasztornych	256
1. Cele nauczania muzyki i śpiewu w szkołach publicznych i przyklasztornych	256
2. Zakres materiału dla przedmiotów muzyka i śpiew w szkołach publicznych i przyklasztornych	257
2.1. Program w szkołach publicznych	257
2.2. Program w szkołach przyklasztornych	257
3. Metody nauczania muzyki i śpiewu w szkołach przyklasztornych żeńskich zgromadzeń czynnych i klauzurowych	260
V. Kadra nauczycieli przedmiotów muzyka i śpiew w szkołach przyklasztornych żeńskich	262
1. Nauczyciele muzyki i śpiewu w szkołach klasztornych zgromadzeń zakonnych czynnych	262
2. Nauczyciele muzyki i śpiewu w szkołach klasztornych zgromadzeń zakonnych kontemplacyjnych	268
VI. Działalność edukacyjna klasztorów męskich	272
1. Szkoły prowadzone przez zgromadzenia męskie i ich przemiany	272
2. Kadra nauczycieli przedmiotów muzyka i śpiew w szkołach przyklasztornych męskich	275

Rozdział VIII

Śpiew i muzyka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez krakowskie zgromadzenia zakonne męskie i żeńskie 279

- I. Placówki opiekuńczo-wychowawcze prowadzone przez zgromadzenia zakonne żeńskie 279
  1. Żłobki 279
  2. Ochronki 280
  3. Internaty, przytuliska, schroniska 285
  4. Śpiew i muzyka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez zgromadzenia zakonne żeńskie klasztorów czynnych i kontemplacyjnych 293
    - 4.1. Treści i metody wychowania muzycznego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 293
  5. Nauczyciele śpiewu i muzyki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez zgromadzenia zakonne żeńskie klasztorów czynnych i kontemplacyjnych 300
- II. Placówki opiekuńczo-wychowawcze prowadzone przez zgromadzenia zakonne męskie 302
  1. Internaty, schroniska, zakłady wychowawcze 302
  2. Śpiew i muzyka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez zgromadzenia zakonne męskie 305
  3. Kadra nauczycielska w placówkach opiekuńczo-wychowawczych klasztorów męskich 311

Rozdział IX

Klasztorne i przyklasztorne zespoły wokalnie-instrumentalne 315

- I. Chóry i zespoły instrumentalne klasztorów żeńskich zgromadzeń zakonnych czynnych i klauzurowych 315
- II. Chóry i zespoły instrumentalne klasztorów męskich 319
- Zakończenie 327
- Wykaz skrótów 329
- Bibliografia 331
- Spis tabel 363
- ANEKS 365
- Spis fotografii w Aneksie 428